

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Verna - A Dominica Septuagesimæ, ad Dominicam SS. Trinitatis

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Talis superbi fastus est, ut ne quidem Matrem Dei veneretur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44214

Velleſne de his ambigere? Velleſne dubitare utrum ſatis bona ſit Virgo Mater, ut, quæ poteſt, tibi conferat: aut ſatis bonus ejus Filius, ut, quàm poſſit illam honorare, non honoret? Nolles ſanè tam impiè, tam ſclerata de utroque ſentire; & tamen quid dicis, quid ſentis, quando te excuſas ab his, quæ tibi in tuo vocationis gradu præſtanda eſſent? Quid tibi vel aliis tunc reſpondeſ? Cur non illum qui occurrit humilitatis, aut patientiæ vel charitatis actum excuſes, & ſpòde modò quid dicas? noñe ſtatim impoſſibile clamas, noñe ſtatim illud ingeminas, tibi non eſſe ſatis virium, tibi non eſſe ſatis gratiæ? nam alioquin ſi poſſeſ, ſi valereſ cum gratia, cur non facereſ quæ tibi viſes faciènda? Dicendum eſſet neceſſariò, te nolle, te liberum eſſe, tibi non placere; quod cum erubeſcereſ dicere, nil reſtat quàm ut impoſſibilitatem excuſes: quod unum & idem eſt, implicite, ut vocant, ac dicere, quod vel non ſit ſatis bona Virgo, quæ te adjuvare velit, vel non ſit ſatis potens ut poſſit. Nam ſi poſſet, nam ſi velleſ, quid eſt cur non poſſeſ? reſponde quid eſt quod non poſſeſ, cum tantum poſſis quantum illa tibi,

ſi ejus poteſtatem tibi advocareſ. Quòd autem non tibi advoceſ, non eſt defectus poteſtatis ſed voluntatis ſed fidei ſed pietatis, qui ſanè defectus non minus etiàm injurioſi ſunt beatiſſimæ Virgini Matri, quàm alii de quibus diximus, quia ſic aperte eſt contemnere ejus beneficentiam, ejus patrocinium, ejus ſolicitudinem; & ſuam inimicis animam prodere ac ſalutem.

Receſſit ab eis omne præſidium. Actum eſt de illis, noſtri ſunt, ſicut panem ita eos poſſumus devorare. Sic Joſue de Cananæis & Amorrhæis. Sic de te dæmoneſ, ſi non recurraſ ad Mariam. Receſſit à te omne præſidium, actum eſt de ſalute tua, de fide tua, de caſtitate tua, quod unum tenebricoſos illos fugabat hoſtes, præſidium præſens Virginis, hoc illos excitabit dum receſſerit; hoc ſe ſtimulo ſimul concitant ad nos audacius invadendos, receſſit ab eis omne præſidium.

O quiſquis te intelligis! Vide in Nativitate B. Virginis, & aliis ejus feſtis, nec non Feria ſexta primæ Adventus hebdomadæ: & alibi verbo, *Difficultas, Salus.*

DE HUMILITATE ET CELSITUDINE Matris Dei, ſimul junctis & ſimul colendis in beata Virgine.

Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum, Luc. I.

VERITAS PRACTICA.

Talis ſuperbi factus eſt, ut ne quidem Dei Matrem veneretur.

Ratio eſt, quia is matrem Dei non veneratur, qui ancillam eam & humilem non veneratur. Sed talis ſuperbi factus eſt, ut ancillam eam & humilem non veneretur.

Ergo neque ut Matrem Dei. Quod certè vix ullus credat ſuperbus, aut vix ullus ſe ſuperbum credat.

I. PUNCTUM.

Habet hoc quidem vera humilitas & devotus animus, ut, quod ait ſanctus Petrus Chryſoſogus, *inſulis beneficiorum cref-*

cat ad obſequium, auſeatur ad gratiam, non ad rogantiam proſiliat, non ad ſuperbiam pertu-meſcat. Sed vera hæc humilitas rara eſt avis in terris, ait ſanctus Bernardus. Unde & ipſe admirans eam in beata Virgine, *Qua eſt, inquit, hæc tam ſublimis humilitas qua credere non noverit honoribus, inſoleſcere gloria neſcit? Mater Dei eligitur, & ancillam ſe nominat! Non mediocriſ revera humilitatis inſigne, nec oblata tanta gloria obliſciſi humilitatem. Non magnum eſt eſſe humilem in abjectione, magna proſus & rara virtus, humilitas honorata. Si me miſerum homuncionem, meis decepta ſimulationibus, ad aliquem vel mediocrem honorem proſeſcit Eccleſia, Deo nimirum hoc, vel propter mea, vel propter ſubditorum peccata permitteſte, nonne ſtatim obliſus qui fuerim, talem me puto, qualis*

Num. 14.

Serm. 143
de Annu.Serm. 45.
in Cantu.
Ser. 4. ſu-
permiſſus.Hon-
per-
eſt.

qualis ab hominibus, qui cor non vident, putatus sum? Credo sane, conscientiam non attendo, & reputans non honorem virtutibus, sed virtutem honore, eo sanctiorem, quo superiorem a sumo: videas plerisque in Ecclesia de ignobilibus nobiles, de pauperibus divites factos, subito intumescere, pristina oblivisci abjectionis, genus quoque suum erubescere, & infimos dedignari parentes.

Durum certe & impium, quod hic sanctus Pater postremum ait de contemptis à superbo parentibus, sed quanto magis impium, quod proposita veritate asseritur, ut nec ipsam Christi Domini Matrem veneretur. Eo se scilicet extendit fastus superbi, *ut qui non vult beatam Virginem venerari ut ancillam & humilem, nec eam colat & veneretur ut Dei Matrem.* Tanta vanitas quae superbus intumescit, fortassis erit aptior ad deponendum hoc tam immane vitium, quam proposita ipsius virtutis excellentia, cujus splendorem ne perpiciat, obest tumor mentis.

Perpendenda est itaque diligenter haec prima propositio, quod qui Matrem Dei non veneratur ut ancillam & humilem, nec eam veneretur ut matrem. Quia videlicet maternitas Domini, prout consideratur in beata Virgine, sic conjuncta est cum ejus humilitate, ut nisi Virgo esset humilis humilitate ancillae, non esset Mater Dei. Potuisset quidem non humilis esse Mater Domini, sicut non Virgo & non sancta; Nam, ut ait sanctus Anselmus, *Quamvis de mundissima Virgine Filius Dei conceptus fuit, non tamen hoc ea necessitate factum est, quasi de peccatrice parente, iusta proles nasci nequeverit; quia tamen non id decebat, & quia sic decretum erat, ut non nisi ex Virgine nasceretur dei Filius, verè dici potest, quòd si Maria non fuisset Virgo non fuisset Mater Dei, & qui Mariam non coleret ut Virginem, non eam coleret ut Matrem Dei: sic planè de humilitate & multò magis, si Divum Bernardum audimus, cujus haec sunt memoranda verba: Sine humilitate audeo dicere, nec Virginitas Mariae placuisset. Super quem, inquit, requiescet Spiritus meus nisi super humilem & quietum! Super humilem dixit, non super virginem. Si igitur Maria humilis non esset, super eam Spiritus sanctus non requievisset: si super eam non requievisset, nec impragnasset. Quomodo enim de ipso sine ipso conciperet? Patet itaque quia ut de Spiritu sancto conciperet, sicus ipse*

perhibet, respexit humilitatem ancilla sua Deus, potius quam virginitatem. Et si placuit ex virginitate, tamen ex humilitate concepit. Unde constat quia etiam ut placeret virginitas, humilitas procul dubio fecit. Et paulò post: *Ut igitur quae Sanctum sanctorum conceptura erat pariter & paritura, sancta esset corpore, accepit donum virginitatis: ut esset & mente, accepit humilitatis.* Ex quibus inferas, quòd, quòd sanctitas intus excellentior est & conformior maternitati divinae quam corporis, eò magis humilitas per quam Dei Mater, sancta mente efficitur, conjuncta est cum ipsa maternitate: ac proinde sicut non crederes te venerari Matrem Dei, nisi virginem & sanctam corpore venerateris: quanto id minus credendum est, si non eam colas ut mente sanctam, id est, ut humilem & ut ancillam Domini?

Hoc ipsum idem sanctus Pater valde confirmat in haec Canticorum verba: *Ecce tu pulchra es amica mea, ecce tu pulchra es.* *QVÆ- RAMVS,* inquit, *geminam animam pulchritudinem, hoc enim mihi videtur innuere. Decor anima, humilitas est. Non à me ipso hoc dico, cum Propheta prius dixerit: Asperges me hyssopo & mundabor, humili herba & pectoris purgativa, humilitatem significans. Hac se post gravem lapsum Rex & Propheta lacuari confudit, & sic novum quendam innocentiam recuperare candorem. Verum in eo qui graviter peccavit, est amanda non tamen admiranda humilitas. At si quis innocentiam retinet, & nihilominus humilitatem jungit, nonne is tibi videtur geminum anima possidere decorem? Sancta Maria sanctimoniam non amisit, & humilitate non caruit, & ideo concipit Rex decorem ejus, quia humilitatem innocentiae sociavit.*

Jam verò si humilitatem illam tollas, nonne ejus tolles decorem? Nonne id tolles quod pertinet ad Deum ut eam sibi eligeret in Matrem & Nutricem? Nonne id tolles sine quo non esset Dei Mater? Ac proinde nonne vides sic ejus humilitatem esse conjunctam cum divina maternitate, ut nisi fuisset humilis non magis fuisset Mater Dei, quam si decora & innocens non fuisset.

O admirabile commercium tam excelsæ simul humilitatis, & tam profundæ celsitudinis! quis tam audax & impius qui tam pie juncta & connexa velit dissolvere?

II. PUN-

Ib. h. 20

Serm. 45. in Cant.

I. de Corpore Virg. 6. 38.

Rom. 1. super missus est.

II. PUNCTUM.

Sed superbus ancillam eam, & humilem non veneratur.

Nam cum duo sint ad cultum & venerationem personæ necessaria, unum ex parte venerantis, & id æstimet quod veneratur; & aliud ex parte personæ cui cultus & veneratio exhibetur, nempe ut gratam & acceptam habeat talem venerationem: duo illa defunt ex utraque parte.

Primum quidem ex parte superbi, non æstimat humilitatem & demissionem; nam si eam æstimaret & coleret, superbus non esset, imò superbiam ita detestaretur sicut humilitatem coleret, cum sint contrarii contrarium affectus & effectus: unde ex opposito fit, ut, quando quidem superbus est, humilitatem planè abominetur. Sic enim expressè Sapientis: *Abominatio est superbo humilitas*, quod certè est magis emphaticum & expressum, quàm si diceretur, superbo humilitatem abominatur, sic enim abominatur ut ne nomen ejus ferre possit.

Quod si dicas, superbum quidem in se abominari humilitatem seu humiliationem, non tamen ita in aliis, imò eam suspicere & venerari. Nihil dices, nihil oppones; nam quid est venerari beatissimam Virginem ut ancillam Domini? Non est tantum æstimare ejus humilitatem, sed est eam tanti æstimare, ut te illi planè subjicias. Hoc est enim in genere seu generatim loquendo de cultu beatae Virginis, qui dicitur Hyperdulciæ cultus, id est, debitæ supra sanctos alios servitutis, hoc est eam venerari & colere, si te illi subjicias quocunque id modo fiat. At verò eam venerari ut ancillam, singularis quædam estratio cultus, qua te illi subjicias ut humili & ancillæ, quod non fit tantum per externas quasdam demissiones corporis, neque per internos animi motus, quibus te illi totum mancipis & submittas: sed per verum & realem affectum, quo ejus humilitatem in te æstimes, in te colas, & pro viribus imiteris. Quod eò vel maxime verum est cum ipsa considerata ut humilis, nihil aliud magis amet, nihil suggerat, nihil suadeat, nihil præcipiat & commendet vehementius, quàm ne superbias, quàm ut humilieris, quàm ut aliis credas, quàm ut injurias patienter toleres, quàm ut te infimum reputes. Hæ sunt ejus viæ, viæ salutis quas

docet custodiendas, hæc est disciplina qua suos erudit ut totes ex Sapiente audivisti, *Nunc ergo filii audite me: beati qui custodiunt vias meas. Audite disciplinam, & estote sapientes, & nolite abjicere eam.* At nonne hæc sunt, quæ in primis odit & detestatur superbus? quomodo ergo illam audiet? quomodo illi obsequetur! quomodo illi se subjiciet; ac denique quomodo illam colet & venerabitur ut ancillam, cum venerari nihil sit aliud quàm illi obedire? *Quomodo dicitis quoddam amas me, cum animus tuus non sit mecum?*

Atque hinc aliud patet quod est ex parte ipsius Virginis, ut est humilis ancilla Domini, quàm parum ipsi grata & accepta esse possit superbi veneratio, quæcunque tandem illa sit. Nam ut est humilis, non minus detestatur superbiam quàm superbus humilitatem. Sic enim apud eundem Sapientem sub nomine Sapientiæ, *arrogantiam*, inquit, & superbiam, & *viam pravam*, & *os bilingue detestor*. Neque id tantum in se, sed in aliis atque detestatur, unde aliqua versio habet, *arrogantem & superbium detestor*. Sicut cum Deus dicit: *Detestor ego superbiam Jacob, & domum ejus odi*: sic illa; detestor ejus superbiam qui me colit; nihil enim commune superbo & humili. *Si quis est parvulus*, inquit, *veniat ad me*: quasi diceret, ne clarus ne superbus veniat, quia nihil mihi cum illo est: sic in suo Cantico postquam de humilitate sua egit; tùm in superbos, *fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui, deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles*. Adde quod cum, ut vidimus, hoc unum præcipue ancilla Domini à suis cultoribus exigat, ut se humiliet sui exemplo; quidquid aliud præstent, quidquid gratum illi esse potest cum id negatur, quod sibi magis esse gratum significat? *Quis quasivit hæc de manibus vestris?* quidquid dicant, quidquid orent, non exaudiam: *Os bilingue detestor* simul cum superbia, id est, superbum mihi loquentem humiliam, & superba cum aliis loquentem & agentem. Nonne tu sic bilinguis es?

III. PUNCTUM.

Superbus igitur qui Matrem Domini non veneratur ut ancillam, nec veneratur ut Matrem: quia sicut non fuisset Mater Domini nisi ejus ancilla fuisset, sic planè non coletur ut Mater Domini, nisi ut ejus ancilla colatur æque

neque ut ejus ancilla coletur, nisi sic ametur ejus humilitas, ut reipia & ipsius actibus exerceatur ab eo, qui se dicet eam venerari; quod tam repugnat superbo, ut esse superbus destinat si se ita humiliet, aut nisi se ita humiliet, nunquam humilitatem coler, neque humilem ancillam Domini, neque sublimem venerabitur Domini Matrem.

Sap. 15.

O quam verè dictum à sapiente: omnes insipientes & infœliciter supra modum anima superbi! Quid enim insipientius quam putare se superbū humili posse placere Deiparæ! Quid infœlicius quam ei nolle placere, cum possis, si deponas superbiam! Quid insipientius & infœlicius quam dum contendas te illi placere, magis in te concites ejus odium & execrationem provocas; atque inde consequentes infâstos casus! Neque enim humilis ancilla Domini aliter odit & detestatur superbū, quam eū à se repellendo nec quomodo libet communicando. Non est odium in affectu sensibile sicut in nobis est, adversus odiosos: sed est odium in effectu; id est, ita se gerit adversus superbū, sicut in adversarium & odiosum; neque tantum non acceptat ejus cultum & preces; sed odit quodammodo ac detestatur.

Estne verò quidquam insipientius & infœlicius? quid facies averſa virginis, à qua omnis respectus intereat, necesse est: sicut ab illa omnis aspectus impossibile est ut pereat? Recole quæ supra dicta sunt in hanc sententiam, & sanctum audi Bernardum, ubi post multa de virginitate & humilitate sanctissimæ matris: Si non potes, inquit, virginitatem humilis, imitare humilitatem Virginis. Laudabilis virtus, virginitas, sed magis necessaria humilitas. Illa consulitur, ista præcipitur: ad illam invitatis, ad istam cogis: de illa dicitur, qui potest capere capiat; de ista dicitur, nisi quis efficiatur sicut parvulus iste, non intrabit regnum caelorum. Illa ergo remuneratur, ista exigitur:

Rom. 1. 28. per missus est.

potes denique sine virginitate salvari, sine humilitate non potes.

Et paulo post: Quid dicis virgo superbes; Maria Virginem se oblitâ, gloriatur de humilitate, & tu negligendo humilitatem, blandiris tibi de virginitate! Respexit, ait illa, humilitatem ancilla sua: Quæ illa? Virgo utique sancta, virgo sobria, virgo devota: nunquid castior illa? nunquid devotior? Aut nunquid tua sorte pudicitia gratior castitate Maria, ut tu scilicet sine humilitate placere sufficias, ex tua, quod illa non potuit ex sua? Denique, quanto honorabilior es ex singulari munere castimonie, tanto tibi tu majoræ injuriam facis, quod ejus in te decorem fœdas permutatione superbia. Vide quæ plura hic habet & expende, quod si virgini tam necessaria est humilitas, & tam cavenda superbia, quid impuro? quid impio?

Propterea sic ille idem alibi aptè. Ergo beati qui custodiunt vestimenta sua munda, videlicet simplicitatis & innocentia, si tamen & decorem induere humilitatis adiciant. Profecto audiet quæ hujusmodi invenitur: ecce tu pulchra es amica mea. Utinam vel semel dicas anima mea, Domino Jesu, ecce tu pulchra es. Utinam mihi humilitatem custodias, nam primam vestem ego male servavi. Servus tuus sum ego, nec enim audeo profiteri amicum, qui testimonium decoris mei cum repetitione non audio. Sufficit mihi si semel audiam. Sed quid si hoc in questione sit? Scio quid faciam. Venerabor amicum servus, cumulatam in ea decoris deformis homunculus admirabor, gaudebo ad vocem sponsi tantam nihilominus pulchritudinem admirantis. Quis scit si saltem ex hoc inventurus sim gratiam in oculis amica, ut gratia ipsius & ipse inveniar inter amicos? Sic nempe inchoanda est humilitatis praxis, apnoscendo se superbū, & sese humiliando quod non sis humilis. Humiliemus illi animas nostras. REVERTERE ad Dominam tuam & humiliare sub manu eius.

Serm. 45. in Cant.

Judith 8. Gen. 16.

DE PRÆCEPTO QUOD ACCEPISSE Ait Virgo Deipara ut inhabitaret in Jacob.

Tunc præcepit & dixit mihi Creator omnium. Et qui creavit me, requievit in tabernaculo meo, & dixit mihi: in Jacob inhabitata, & in Israel hereditare, & in electis meis mitte radices. Ec. 24.

Haynesius Pars 2.

Hhh

VERI